

Bitke prekretnice Drugoga svjetskog rata

Nastavni predmet: Povijest

Razred: 8. razred osnovne škole

Tema: Bitke prekretnice Drugoga svjetskog rata

Nastavna jedinica: Ključne bitke koje su preokrenule tijek rata (Staljingrad, Midway, El Alamein, iskrcavanje u Normandiji)

Kurikulumski ishod: POV OŠ C.8.1. Učenik analizira razvoj i uporabu tehnologija koje su promijenile život čovjeka u 20. i 21. stoljeću

Nastavni ishodi (ishodi učenja):

Učenici će moći:

- Objasniti ključne bitke koje su promijenile tijek Drugog svjetskog rata
- Razumjeti strateški značaj bitaka i njihov utjecaj na daljnji tijek rata
- Analizirati posljedice tih bitaka na ratne i političke odnose

Nastavne metode i oblici rada:

- **Metode:** izlaganje, razgovor, analiza povijesnih izvora, rad u skupinama
- **Oblici rada:** frontalni rad, rad u paru/skupinama, individualni rad

1. Uvodni dio (10 minuta)

- Kratka obnova gradiva: prisjećanje početka Drugog svjetskog rata i ekspanzije Osovinskih sila
- Postavljanje problemskog pitanja: **"Što mislite, koje su bitke bile ključne za preokret u ratu i zašto?"**
- Najava nastavne jedinice i ishoda

Bitke prekretnice Drugog svjetskog rata

Što je bitka prekretnica?

Bitka prekretnica je vojni sukob koji značajno mijenja tijek rata, uzrokujući promjenu strateške inicijative između suprotstavljenih strana. U Drugom svjetskom ratu, nekoliko ključnih bitaka preokrenulo je dominaciju Osovinskih sila i omogućilo Saveznicima da preuzmu kontrolu nad ratnim događanjima. Bitke prekretnice Drugog svjetskog rata bile su ključne jer su označile **kraj dominacije Sila Osovine** i početak **Savezničke ofenzive**. Nakon

njih, Njemačka i Japan su postupno gubili teritorije i na kraju bili prisiljeni na kapitulaciju 1945. godine.

Najvažnije bitke prekretnice u Drugom svjetskom ratu bile su:

Najvažnije bitke prekretnice u Drugom svjetskom ratu bile su:

1. **Bitka za Staljingrad (1942.–1943.)** – preokret na Istočnom frontu
2. **Bitka kod Midwaya (1942.)** – preokret na Pacifiku
3. **Bitka kod El Alameina (1942.)** – preokret u Sjevernoj Africi
4. **Iskrčavanje u Normandiji (1944.)** – preokret na Zapadnom frontu



1 - 2. Glavni dio (25 minuta)

1) Bitka za Staljingrad (1942.–1943.)

- *Objašnjenje: Hitlerov pokušaj osvajanja Sovjetskog Saveza*
- *Ključni događaji: opsada grada, sovjetska protunapada "Operacija Uran", predaja Nijemaca*
- *Posljedice: početak povlačenja njemačke vojske s istoka*

Mjesto i vrijeme: Staljingrad (današnji Volgograd, Rusija), 17. srpnja 1942. – 2. veljače 1943. Suprotstavljene strane:

- **Njemačka vojska (Wehrmacht) i saveznici Osovine** (Rumunjska, Italija, Mađarska)
- **Crvena armija (Sovjetski Savez)**

Uzroci bitke:

- Hitler je želio zauzeti Staljingrad zbog njegovog strateškog položaja na rijeci Volgi i važnosti za sovjetsku industriju.
- Planirao je uništiti sovjetsku vojnu moć na Istoku i osigurati put prema Kavkazu bogatom naftom.

Tijek bitke:

- Njemačke snage napale su Staljingrad u ljeto 1942. i ubrzo zauzele veći dio grada.
- Sovjeti su pružali žestok otpor, koristeći taktiku uličnih borbi (tzv. "rat u ruševinama").
- U studenom 1942. Sovjeti su pokrenuli **Operaciju Uran**, izveli obuhvatne napade sa sjevera i juga te okružili njemačku 6. armiju.

- Njemačka vojska, pod vodstvom generala Paulusa, ostala je zarobljena bez opskrbe i bila prisiljena na kapitulaciju u veljači 1943.

Posljedice:

- **Njemačka vojska pretrpjela je katastrofalni poraz** – više od 800.000 vojnika je poginulo, ranjeno ili zarobljeno.
- **Prvi veliki poraz Wehrmachta** na Istočnom frontu označio je početak sovjetske ofenzive prema zapadu.
- **Moralni pad** njemačke vojske i gubitak strateške inicijative.



2 - 2) Bitka kod Midwaya (1942.)

- *Objašnjenje: japanska ekspanzija na Pacifiku i američki odgovor*
- *Ključni događaji: razmještaj nosača aviona, razbijanje japanskog koda, američka pobjeda*
- *Posljedice: Japan prelazi u defenzivu*

Bitka kod Midwaya (4. – 7. lipnja 1942.)

Mjesto i vrijeme: Tihi ocean, blizu atola Midway. Suprotstavljene strane:

- **Japanska carska mornarica**
- **Američka mornarica**

Uzroci bitke:

- Japan je želio uništiti američku Pacifičku flotu kako bi osigurao nadmoć na oceanu.
- Napad na Midway bio je dio japanskog plana širenja dominacije na Pacifiku.

Tijek bitke:

- Amerikanci su dešifrirali japanske kodove i znali za plan napada.
- Američki nosači aviona **Enterprise, Hornet i Yorktown** organizirali su zasjedu.

- lipnja američki piloti potopili su **četiri japanska nosača aviona** (Akagi, Kaga, Soryu, Hiryu).
- Japan je izgubio iskusne pilote i nije se mogao oporaviti.

Posljedice:

- **Amerikanci su preuzeli stratešku inicijativu na Pacifiku.**
- **Japanska mornarica pretrpjela je težak poraz** i više se nije mogla vratiti u ofenzivu.
- **Početak američke ofenzive prema japanskim otocima.**



3 - 3) Bitka kod El Alameina (1942.)

- *Objašnjenje: borba za kontrolu nad Sjevernom Afrikom*
- *Ključni događaji: britanski napad pod vodstvom generala Montgomeryja, povlačenje Rommelove vojske*
 - *Posljedice: gubitak Sjeverne Afrike za Osovinu, otvaranje puta za invaziju na Italiju*

Bitka kod El Alameina (23. listopada – 11. studenog 1942.)

Mjesto i vrijeme: Egipat, 1942. Suprotstavljene strane:

- **Osovinske sile** (Njemačka i Italija – Afrički korpus pod vodstvom Erwina Rommela)
- **Britanska 8. armija** (pod vodstvom Bernarda Montgomeryja)

Uzroci bitke:

- Osovinske sile pokušavale su osvojiti Egipat i osigurati kontrolu nad Sueskim kanalom.
- Britanci su se reorganizirali i dobili pojačanja.

Tijek bitke:

- Britanci su pokrenuli veliku ofenzivu 23. listopada 1942.
- Njemačka vojska bila je iscrpljena i nije mogla zadržati položaje.
- studenog Rommelova vojska se povukla prema Tunisu.

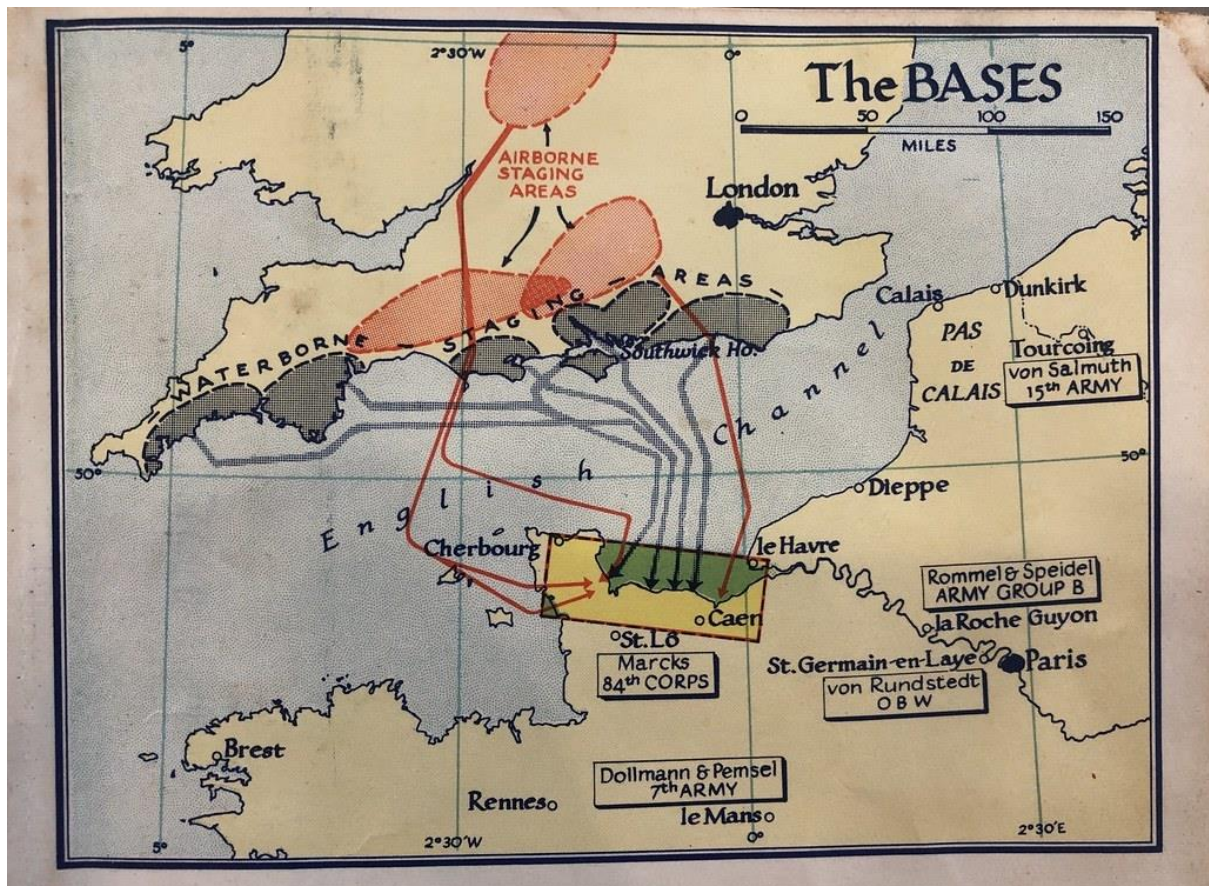
Posljedice:

- **Prva velika saveznička pobjeda protiv Njemačke.**
- **Osovine sile izgubile su Afriku, što je omogućilo savezničko iskrcavanje u Italiji 1943.**
- **Njemačka vojska prvi put prisiljena na veliko povlačenje.**



4 - 4) Iskrcavanje u Normandiji – Dan D (1944.)

- *Objašnjenje: Saveznički plan oslobađanja zapadne Europe*
- *Ključni događaji: invazija na plaže Normandije, oslobođenje Pariza*
- *Posljedice: Njemačka vojska u povlačenju, otvaranje Zapadnog bojišta*



Iskrčavanje u Normandiji – Dan D (6. lipnja 1944.) Mjesto i vrijeme: Francuska, 6. lipnja 1944. Suprotstavljene strane:

- Saveznici (SAD, Velika Britanija, Kanada, Francuska)
- Njemačka vojska

Uzroci bitke:

- Saveznici su planirali otvoriti Zapadni front kako bi smanjili pritisak na Sovjetski Savez.

Tijek bitke:

- Najveća amfibijska operacija u povijesti.
- Više od **150.000 vojnika** iskrcalo se na plaže Normandije.
- Njemačka vojska nije mogla zaustaviti savezničko napredovanje.
- Pariz je oslobođen u kolovozu 1944.

Posljedice:

- Otvoren Zapadni front.
- Početak oslobađanja zapadne Europe.

- Njemačka vojska bila je prisiljena boriti se na dva fronta.

3. Završni dio (10 minuta)

- Sažetak ključnih informacija
- Rasprava: Koja je bitka bila najvažnija i zašto?
- Kratki kviz ili analiza povijesnih izvora
- Zadavanje domaće zadaće: istražiti jednu od bitaka i napisati kratak izvještaj

Nastavna sredstva i izvori:

- Karta bojišta Drugog svjetskog rata
- Povijesni izvori - pisani i slikovni
- Videozapisi (npr. kratki dokumentarni filmovi)
- Digitalni resursi (npr. interaktivne karte) i kviz znanja za ponavljanje
- [Kviz znanja](#)



5 - PITANJA ZA PONAVLJANJE I PROVJERU ZNANJA

Opća pitanja

1. Što znači pojam **bitka prekretnica**?
2. Koje su četiri najvažnije bitke prekretnice Drugog svjetskog rata?
3. Kako su se promijenili odnosi snaga nakon tih bitaka?
4. Koje su bile glavne posljedice bitaka prekretnica za Osovinu?

Bitka za Staljingrad

1. Zašto je Hitler odlučio napasti Staljingrad?

2. Koju su taktiku koristili Sovjeti u obrani Staljingrada?
3. Koji je bio ključni trenutak bitke kada je došlo do preokreta?
4. Koji je bio ishod bitke za Staljingrad i kako je utjecala na rat?

Bitka kod Midwaya

1. Koji je bio cilj Japana u bitci kod Midwaya?
2. Kako su Amerikanci uspjeli predvidjeti japanski napad?
3. Koji su ključni brodovi sudjelovali u bitci?
4. Kako je ova bitka utjecala na daljnji tijek rata na Pacifiku?

Bitka kod El Alameina

1. Zašto je bitka kod El Alameina bila važna za Saveznike?
2. Tko je bio zapovjednik britanske vojske u ovoj bitci?
3. Kako su Saveznici uspjeli pobijediti njemačko-talijanske snage?
4. Koje su bile posljedice pobjede kod El Alameina za sjevernoafričko bojište?

Iskrcavanje u Normandiji (Dan D)

1. Koji su Saveznici sudjelovali u iskrcavanju u Normandiji?
2. Koji je bio glavni cilj operacije Overlord?
3. Kakvu su strategiju koristili Saveznici za uspješno iskrcavanje?
4. Koje su bile dugoročne posljedice ove bitke za Njemačku?

Dodatna pitanja za razmišljanje

1. Koja od ovih bitaka je po tebi bila najvažnija i zašto?
2. Što bi se dogodilo da Njemačka nije izgubila bitku za Staljingrad?
3. Kako bi se rat na Pacifiku razvijao da Japanci nisu izgubili kod Midwaya?
4. Može li se reći da je **iskrcavanje u Normandiji** ubrzalo kraj rata u Europi?
Argumentiraj!